

PROJEKTAS „LIETUVOS KVALIFIKACIJŲ SISTEMOS PLĖTRA (I ETAPAS)“
PROJEKTO KODAS NR. 09.4.1-ESFA-V-734-01-0001

PROFESINIO STANDARTO IŠORINIO VERTINIMO FORMA

Vertinamo profesinio standarto pavadinimas	Vaizduojamojo meno paslaugų ir dailiųjų dirbinių gamybos sektoriaus profesinis standartas	
Profesinio standarto vertinimo kriterijai	Vertinimas (tinkama / taisytina)	Profesinio standarto išorės vertintojo komentarai / pastabos / siūlymai
1. Profesinio standarto pavadinimas (vertinama, ar siūlomas profesinio standarto pavadinimas apima aprašomą ūkio sektorių, yra atpažįstamas profesinėje bendruomenėje)	Tinkama	Vaizduojamam menui, įvertinus išraiškos būdus arba naudojamas medžiagas, gali būti priskiriama skulptūra, tapyba, grafika, fotografija, video menas, teatras, šokis, o <i>dailiesiems dirbiniams</i> – stiklo, keramikos, odos, tekstilės ir pan. kūriniai. Dizainas, kaip priemonė, būdingas ir vaizduojamojo meno išraiškai ir dailiųjų dirbinių kūrimui. Visa tai apibūdina pavadinimas „Vaizduojamojo meno paslaugų ir dailiųjų dirbinių gamybos sektoriaus profesinis standartas“, todėl yra tinkamas, nebent dėl absoliutaus atitikimo galima būtų įterpti dizaino specifiką apibūdinantį terminą „kūrimas“ – „Vaizduojamojo meno paslaugų ir dailiųjų dirbinių kūrimo ir gamybos sektoriaus profesinis standartas“.
2. Ūkio sektoriaus ir jo posektorių (jei išskiriami) apibrėžimas pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių (vertinama, ar remiantis EVRK pateikta glausta informacija apie ūkio sektorių, posektorius ir jiems būdingas veiklas)	Tinkama	Vaizduojamojo meno paslaugų ir dailiųjų dirbinių gamybos sektoriaus apibrėžimas pagal ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių pateiktas tinkamai: nurodyti posektoriai (meninės kūrybos ir sceninės kūrybos) ir aprašyta kokios posektoriams būdingos veiklos. Taip pat aprašyti sektoriui būdingos tipinės darbuotojų darbo sąlygos, taikomų technologijų kaitos tendencijos, darbo organizavimo pokyčiai, kvalifikuotos darbo jėgos paklausos ir pasiūlos kaitos tendencijos.

<p>3. Pagrindinės ūkio sektoriaus ir jo posektorių (jei išskiriami) veiklų sritys (vertinama, ar apibūdintos kiekvieno posekatoriaus veiklos sritys (veiklos procesai))</p>	Tinkama	<p>Apibūdintos kiekvieno posekatoriaus veiklos sritys: meninės kūrybos: meninė kūryba ir meno įrenginių eksploatavimo veikla; sceninės kūrybos: scenos pastatymų veikla ir scenos pastatymams būdingų paslaugų veikla. Klaidina meno įrenginių eksploatavimo veiklos priskyrimas meninei kūrybai, kadangi pagal šią kategoriją tai turėtų būti koncertų ir teatro salių eksploatavimas ir būti priskirta sceninės kūrybos veiklai. Bandau paaiškinti, jog turima galvoje pačios scenografijos kūrimas (dekoracijų, rekvizito, kostiumų, grimo, sceninio įvaizdžio dizainas ir pan.).</p>
<p>4 Ūkio sektoriaus kvalifikacijų sąrašas (vertinama, ar ūkio sektoriaus kvalifikacijų sąrašas apima visas svarbiausias sektoriui būdingas kvalifikacijas, o pasiūlytų kvalifikacijų pavadinimai yra informatyvūs ir tinkami, ar pasiūlytos kvalifikacijos yra aktualios, prasmingos, reikalingos)</p>	Taisytina	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dėl Odos menininko. Kauno kolegijoje vykdoma Stiklo, odos, keramikos ir tekstilės meno studijų programa, kurios sudėtyje yra Odos specializacija. Ne papildomi dalykai apie odos meną, bet specializacija, kuri įrašoma į Menų srities, Dailės krypties diplomą. Tai ne pagalbinės meistrystės, bet odos meno studijos, kai kurinį ne tik išpildo, bet ir pats sukuria. https://www.aikos.smm.lt/_layouts/15/asw.aikos.registersearch/objectformresult.aspx?o=prog&f=prog&key=3075&pt=of 2. Dėl Dizaino produktų ir paslaugų dizainerio. Vienur taikomas terminas „produktų“, kitur „produkto“. Plačiau žr. „Laisvos formos rezenzijoje“. 3. Dėl 16.1.14. Meno dirbinių (stiklo, metalo, medžio, akmens) gamintojas. Terminas „medžio“ turi būti pakeistas į „medienos“. Esu LST TK komiteto narė, dirbanti su baldų ir medienos pramonei rengiamais standartais, todėl užtikrinu, jog terminų „medžio, medis“ ir pan. šiuo atveju, apibūdinant konstrukcinių medžiagų tipus, taikyti tikrai negalima! 4. Dėl termino „detalės“. Siūlau kritiškai įvertinti ir vis tik pakeisti šį terminą į „elementai“. Tam tikrame kontekste šis terminas skamba kaip skolinys iš rusų kalbos. Kalbininkai siūlo žodžiu „detalė“ vadinti tik metalines dalis (turime karčios patirties taisant visą leidinį medienos pramonei). 5. Dėl termino „vaizdinys“ taikymo. 28 psl. turi būti taikomas kitas terminas – vaizdas, forma, konstrukcija, dizainas ar pan. 6. Dėl „mažoji skulptūra“ termino. 30 psl. šį terminą reikia pakeisti į „mažoji architektūra“. Kryžiai, stogastulpiai, koplytstulpiai yra „mažoji architektūra“, o ne „mažoji skulptūra“. 7. Dėl termino „aplinkų dizainai“ 33, 34 psl. Standarte žodis „dizainas“ daugiskaitoje negali būti taikomas.

		8. Dėl termino „dizaino įrankiai“. Standarto aprašas turi atsakyti į klausimus, paaiškinti terminus, aiškiai apibrėžti veiklas ir pan. Šiuo atveju 37, 38 psl. terminas „dizaino įrankiai“ kelia daugiau klausimų nei paaiškina. 9. Dėl termino „putoplastas“ 162 psl. Turi būti putplastis / putų polistirenas / polistireninis putplastis.
5. Tarpsektorinės kvalifikacijos (jei taikoma) (vertinama, ar tarpsektorinių kvalifikacijų sąraše yra nurodytos visos svarbiausios ūkio sektoriuje esančios tarpsektorinės kvalifikacijos, kvalifikacijų pavadinimai yra informatyvūs ir tinkami)	-	-

II. LAISVOS FORMOS RECENZIJĄ

(pateikiami išorės vertintojo komentarai, pastabos, pasiūlymai profesiniam standartui tobulinti)

Pirmiausia norėtusi pagirti rengėjus už atsakingą darbą ir didžiules pastangas rengiant standartus. Galima suprasti ir pateisinti jų pateiktus atsakymus į recenzentų išsakytas pastabas. Tačiau, turint ilgametės darbo aukštojoje mokykloje patirties, turimi profesiniai standartai ne visada padėdavo rengiant ir akredituojant studijų programas. Todėl su visa pagarba rengėjams, norisi išsakyti toje patirtyje susikaupusius poreikius tobulinti standartų aprašus, kad jie, kaip viena pagrindinių programų / specialistų rengimo priemonių, kuo tiksliau atspindėtų esamas ir būsimas specialistų rengimo tendencijas.

Rengiamas „Vaizduojamojo meno paslaugų ir dailiųjų dirbinių gamybos sektoriaus profesinis standartas“ būtų vertingesnis, jei rengėjai įvestų pataisymus dizainerių kvalifikacijos aprašuose. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad skirtingų *specialybių / specializacijų* dizainerių rengimas yra specifinis ir turi ypatingų tarpusavio skirtumų. Standarto rengėjų paaiškinimu, šiuo metu reklamos, vizualinio, interaktyvaus, medijų, grafikos dizaino rengiamų specialistų kvalifikacija ir kitos specifikos – baldų, automobilių, pramoninių gaminių dizaino, maisto dizaino rengiamų specialistų kvalifikacija yra vienodai priskiriami prie „Dizaino produktų ir paslaugų dizainerio“ aprašo. Galima pritarti, kad išsmulkinti aprašų kiekvienos *specialybės / specializacijos* kvalifikacijai nereikia, tačiau patartina bent išskirti į atskiras dalis paslaugų teikėjų (pvz., įvaizdžio dizainas, medijų ir kt., kai nebūtinos žinios apie konstrukcines medžiagas arba ergonomiką) ir produkto kūrimo (pvz., baldų, automobilių, pramoninių gaminių ir kt., kai atvirksčiai, reikalaujama perteikti brėžinių braižymo, konstravimo, medžiagotyros, tipologijos ir kt. specifines žinias). Šiuo metu „Dizaino produktų ir paslaugų dizainerio“ kvalifikacijos aprašas yra ir platus, ir aptakus, kas standartuose nėra priimtina, paliekama laisvė skirtingai interpretuoti aprašą.

Beje, „Dizaino produkto ir paslaugų dizainerio“ kvalifikacijos apraše veiklos uždaviniai visiškai neatsispindi grafinio ir įvaizdžio dizainerio kompetencijos.

Labai kritiškai vertinamas terminų „medis, medžio“ apibūdinant konstrukcines medžiagas vartojimas. Standarte to negalima palikti, tai labai grubi klaida, kuri po pastabų pateikimo nebuvo ištaisyta. Taip pat ir dėl termino „detalė“ taikymo, apmaudu, bet į pastabas nebuvo atsižvelgta.

Rekomenduojama papildyti kompetencijos „Dekoruoti plokštumas įvairiomis medžiagomis“ ribas: yra daugybė šiuolaikinių dekoravimo priemonių - metalo, akmens, augalinės kilmės smulkinių lakštai ir tūriniai elementai, gipsiniai elementai, tekstilė ir kt. (11 psl.).

Taip pat pasigendama kompetencijų šiuolaikinėms technologijoms formavimo ir „Meno dirbinių (tekstilės, odos) gamintojo“ kvalifikacijos apraše.

Bendrai apžvelgiant rengiamą standartą, norisi paminėti, jog kompetencijos ir jų ribos dažnai aprašomos vartojant šnekamosios kalbos terminus, aprašomos technologijos ir konstrukcinės medžiagos neatspindi šiuolaikiškumo. Standartas, tai pavyzdys ir pagrindas kitų su studijų programomis susijusių dokumentų rengimui, todėl klaidų ir neaiškių aprašymų jame reikėtų išvengti.

III. Vertinimo išvada

- Pritariu profesinio standarto projektui
- Pritariu profesinio standarto projektui su sąlyga, kad profesinio standarto projektas bus patobulintas pagal nurodytas pastabas ir siūlymus
- Nepritariu profesinio standarto projektui, siūlau jį grąžinti rengėjams taisyti

